

a) A katalógusjavításért való felelősség kérdésében az az álláspont alakult ki, hogy ezt a feladatot a következetesség érdekében magas szintű könyvtárosi képzettséggel rendelkező kislétszámú csoportnak kell ellátnia.

b) Az adatregisztrálással kapcsolatos felelősségi körbe fontos munkaszervezési feladatok ellátása is beletartozik. Így mindenekelőtt a számítógép által jelzett téves címleírásokat illetően. A hibás címleírásokat értelmezni és javítani kell a következetesség érdekében.

c) A rendszer számítástechnikai problémáival kapcsolatos felelősséget számítástechnikai szakemberre kell bízni, akinek gondoskodnia kell a rendszer pontos működését szolgáló műszaki szempontok érvényesítéséről. Ő a felelős a katalógusok, jegyzékek, cédulák stb. előállításának technikai feltételeiért, valamint a programok karbantartásáért.

d) Nagyon fontos az előállított anyag kezeléséért való felelősség meghatározása is. A számítógép által előállított anyagot könyvtáros kapja kézhez, aki bizonyos minőségi ellenőrzéseket végez, s megszervezi az előállított végtermékek szétosztását.

A tapasztalatokat összegezve megállapítható: a katalógizálás automatizálása arra kényszeríti a könyvtárakat, hogy túltekintsenek saját falaikon, és kicseréljék tapasztalataikat más könyvtárakkal, akár azért, hogy közös szabványokat alkalmazzanak, akár azért, hogy egy nagyobb hálózatba integrálódjanak.

/GAVIN, P.: Automation of cataloguing: some effects on library organization = *Unesco Bulletin for Libraries*. 31. köt. 5. sz. 1977. p. 298–304./

(Balázs János)

A csehszlovák szakkönyvtárak és a szakmai információs rendszer fejlesztésével kapcsolatos alapelvek

A csehszlovák szövetségi kormány 237/1977. számú határozatával alapelveket fogadott el a szakmai információs rendszer 1980-ig történő fejlesztésére. Az alapelveket a Cseh Szocialista Köztársaság és a Szlovák Szocialista Köztársaság kormánya is elfogadta (313/1977., illetve 368/1977. sz. határozat).

Az alapelvek a központi szervek számára írnak elő különféle tennivalókat. Hatásuk éppen ezért az alsóbb fokú fenntartói és intézményi szinteken csak a későbbiekben érvényesül, miután a központi szervek megteszik a számukra előírt intézkedéseket.

Az alapelvek a csehszlovák szakmai információs rendszert országosan egységesnek tekintik, s ezért a központi

szervek által kidolgozott rész intézkedéseknek teljes összhangban kell lenniük az egységesség követelményével.

A szakmai információs rendszer hatáskörébe lényegében azokat az információkat utalják, amelyeket a könyvtárak által gyűjtött dokumentumok hordoznak. Ebből kiindulva, a kormányzati dokumentumban fontos szerepet játszanak a szakkönyvtárak, valamint a tudományos könyvtárak egységes módszertani irányításának a kérdései.

Mindez azonban úgy történik, hogy nem idéz elő hatásköri vitát az egységes könyvtári rendszer és a szakmai információs rendszer központi irányító szervei között. Ellenkezőleg: az a törekvés, hogy a problémákat oly módon kell vállalva megoldani, ami tiszteletben tartja a politikai, gazdasági és kulturális élet különféle területeinek a szükségleteit.

Az alapelvek e vonatkozásban azt rögzítik, hogy a primer állomány a szakmai információs rendszer alapját képezi, de gyarapításában és feldolgozásában továbbra is a hagyományos könyvtári kooperációt kell érvényesíteni. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a továbbiakban nincs szükség a beáramló állomány mennyiségének növelésére, elosztásának tökéletesítésére, feltárásának és kikeresésének korszerűsítésére.

A beruházási távlati tervnek komplexen nemcsak az építési beruházásokat kell tartalmaznia, hanem azokat a reprográfiai és számítógépi fejlesztéseket és állománymozgatási szükségleteket (mégpedig minden szervezési és tulajdonjogi vonatkozásukkal együtt) is, amelyek realizálása révén takarékoskodni lehet az újonnan megépítendő négyzet- és köbméterekkel.

Ugyanez a komplexitás kötelező a létszámfejlesztés tervezésénél, ui. a munkaerőgazdálkodás előrejelzései szerint nincs lehetőség a munkaerő nagymérvű növelésére. Éppen ezért fel kell tártani azokat a rejtett tartalékokat, amelyek pl. a központi katalógusok korszerűsítése, a nemzeti bibliográfiák és a más bibliográfiai szolgáltatások fokozottabb hasznosítása, a jelenleg több mint 1400 információs folyóirat és szemle tematikájának egyeztetése és számuk csökkentése folytán felszabadíthatókká válnának.

A primer állományok összetételének javítása és tökéletesebb feltárása tekintetében hozandó intézkedéseknek összhangban kell lenniük mindazokkal a további információs tennivalókkal, amelyeket az alapelvek a rendszer számára 1980-ig előírnak.

/VÍTKOVÁ, H.: K usnesení vlády ČSSR č. 237/1977 a k „Zásadám rozvoje soustavy vědeckých, technických a ekonomických informací do roku 1980.” = *Technická Knihovna*, 22. köt. 1. sz. 1978. p. 1–4./

(Futala Tibor)